

Briuselis, 2026 m. birželio 24 d.
(OR. en)

11081/26

ENER 442
ENV 818
CONSOM 213
COMPET 839

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2026 m. birželio 24 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2026) 319 final
Dalykas:	KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI Reglamento (ES) 2017/1369, kuriuo nustatoma energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo sistema, įgyvendinimo ataskaita

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2026) 319 final.

Pridedama: COM(2026) 319 final

EUROPOS
KOMISIJA

Bruselis, 2026 06 24
COM(2026) 319 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

**Reglamento (ES) 2017/1369, kuriuo nustatoma energijos vartojimo efektyvumo
ženklavimo sistema, įgyvendinimo ataskaita**

1. ĮVADAS

1.1. Politinės ir teisinės aplinkybės

Pirmasis oficialus ES aktas dėl vartotojų informavimo apie prietaisų energijos vartojimo efektyvumą buvo priimtas prieš 50 metų, po 1973 m. naftos krizės ⁽¹⁾. 1979 m. buvo priimta pirmoji ES energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo sistema. Nuo to laiko ji buvo peržiūrėta ir patobulinta tris kartus, paskutinį kartą – 2017 m. ES energijos vartojimo efektyvumo etiketė ilgainiui tapo gerai žinoma ir vertinama vartotojų. 2024 m. „Eurobarometro“ apklausos ⁽²⁾ duomenimis, 75 proc. asmenų teigė, kad energijos vartojimo efektyvumo etiketė daro tiesioginę įtaką jų sprendimams pirkti buitinius prietaisus.

ES energijos vartojimo efektyvumo etiketėse pateikiama lengvai suprantama informacija, kuria skatinama efektyviau energiją vartojančių gaminių paklausa ir kūrimas. Jos taikomos kartu su minimaliaisiais energijos vartojimo efektyvumo ir kitais reikalavimais, priimtais pagal ES ekologinio projektavimo sistemą. Šiuo metu ES pagal ekologinio projektavimo reikalavimus reglamentuoja daugiau kaip 30 gaminių grupių, iš kurių 15 taikomas energijos vartojimo efektyvumo ženklavimas ⁽³⁾. Apskaičiuota, kad dėl visų šių politikos priemonių 2024 m. vidutinės namų ūkių sąskaitos už energiją sumažėjo maždaug 317 EUR, o iki 2030 m. šis sumažėjimas turėtų siekti 480 EUR, nes apskaičiuota, kad vidutiniškai 27 proc. šio sumažėjimo lemia energijos vartojimo efektyvumo ženklavimas, o didžioji jo dalis pasiekama taikant ekologinio projektavimo reikalavimus ⁽⁴⁾.

Energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo reglamento ⁽⁵⁾ (EVEŽR) teisinis pagrindas yra Sutarties 194 straipsnis. EVEŽR nustatytos taisyklės, pagal kurias deleguotaisiais aktais nustatomos konkretiems gaminiams skirtos etiketės. Juo tiekėjams (gamintojams, importuotojams ir įgaliotiesiems atstovams) ir prekyautojams nustatomos tam tikros pareigos, susijusios su etikečių ir standartizuotos informacijos apie gaminį pateikimu ir rodymu. Komisija paskelbė du pranešimus su konkrečiais paaiškinimais – vieną dėl įgyvendinimo COVID-19 pandemijos metu ⁽⁶⁾ ir vieną 2024 m. dėl energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo skalės ir klasės nurodymo, priimtas po Teisingumo Teismo prejudicinio sprendimo ⁽⁷⁾.

⁽¹⁾ 1976 m. gegužės 4 d. Tarybos rekomendacija 76/496/EEB dėl racionalaus elektros buitinių prietaisų energijos vartojimo, OL L 140, 1976 5 28, p. 18–19.

⁽²⁾ [Specialioji „Eurobarometro“ apklausa 555, 2024 m.](#)

⁽³⁾ https://energy-efficient-products.ec.europa.eu/product-list_en?prefLang=lt.

⁽⁴⁾ 2025 m. apžvalginė ekologinio projektavimo poveikio apskaitos ataskaita, <https://circabc.europa.eu/ui/group/418195ae-4919-45fa-a959-3b695c9aab28/library/c06608a7-9e47-4737-b0d2-da9aec097171/details>.

⁽⁵⁾ 2017 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1369, kuriuo nustatoma energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo sistema ir panaikinama Direktyva 2010/30/ES, OL L 198, 2017 7 28, p. 1.

⁽⁶⁾ Komisijos pranešimas [2020/C 182/02](#), OL C 183, 2020 6 2.

⁽⁷⁾ [Byla C-761/22](#).

1.2. Pagrindiniai 2017 m. peržiūrėtos energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo sistemos pakeitimai

Atliekant 2017 m. peržiūrą direktyva buvo pakeista reglamentu, o galiojusios taisyklės buvo pakeistos siekiant i) numatyti laipsnišką energijos vartojimo efektyvumo etikečių gražinimą prie įprastos A–G skalės, ii) sustiprinti rinkos priežiūrą ir iii) nustatyti privalomą gaminių registraciją ES masto gaminių duomenų bazėje (Europos energijos vartojimo efektyvumo etikete ženklinamų gaminių registre (EPREL) ⁽⁸⁾), kaip išankstinę modelio pateikimo rinkai sąlygą. Pagal naująją sistemą nustatytos aštuonios peržiūrėtos arba naujos etiketės. Tos etiketės yra neutralios kalbos atžvilgiu, yra atnaujinto dizaino ir jose pateikiamas QR kodas, susietas su modelio informacija EPREL. Kai kuriose iš jų pirmą kartą naudojamos informacijos apie taisomumą arba patvarumo aspektus piktogramos.

1.3. Šios ataskaitos aprėptis

EVEŽR 19 straipsniu Komisijai pavedama pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai reglamento įgyvendinimo ataskaitą, kurioje būtų įvertinta, „kaip veiksmingai šis reglamentas ir pagal jį priimti deleguotieji bei įgyvendinimo aktai padeda pirkėjams rinktis efektyviau energiją vartojančius gaminius, atsižvelgiant į jo poveikį verslui, energijos suvartojimui, išmetamam šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiui, rinkos priežiūros veiklai ir į duomenų bazės sukūrimo ir tvarkymo sąnaudas“.

Išsamiai įvertinamas su kiekvienu pagal šią sistemą įgyvendinamų konkrečių gaminių skirtu teisės aktu susijęs poveikis įmonėms, energijos vartojimui ir išmetamiesiems teršalams, o šioje ataskaitoje pateikiama apibendrinta apžvalga. Daugiau horizontaliųjų aspektų analizuojama poveikio vertinime, pridėdame prie pasiūlymo dėl bendrojo energiją taupančius produktus reglamentuojančių teisės aktų supaprastinimo, kuris buvo priimtas kartu su šia ataskaita ir parengtas ja remiantis. Kartu su šia ataskaita priimama atskira padangų ženklinimo reglamento (Reglamento (ES) 2020/740) įgyvendinimo ataskaita.

Todėl šioje ataskaitoje daugiausia dėmesio skiriama šioms temoms:

- pažangai keičiant etikečių skalę ir nustatant naujas etiketes;
- etikečių skalės keitimo procesui (perėjimui nuo senos prie naujos etiketės);
- gaminių duomenų bazei (ir susijusioms sąnaudoms bei naudai);
- rinkos priežiūrai;
- etiketei kaip efektyviai energiją vartojančių gaminių eksperimentinių rinkų priemonei;
- naujų energijos vartojimo efektyvumo etikečių veiksmingumui.

1.4. Analitinis pagrindas

Ši ataskaita visų pirma grindžiama 10-yje ES valstybių narių – Čekijoje, Italijoje, Lenkijoje, Nyderlanduose, Portugalijoje, Prancūzijoje, Rumunijoje, Suomijoje, Švedijoje ir Vokietijoje – atliktu tyrimu ⁽⁹⁾, kuriame dalyvavo 20 073 vartotojai, per pastaruosius dvejus metus įsigiję bent vienos, bet ne daugiau kaip trijų rūšių gaminius, kuriems taikoma ši sistema. Apklausoje taip pat dalyvavo 204 energijos vartojimo efektyvumo etikete

⁽⁸⁾ <https://eprel.ec.europa.eu>.

⁽⁹⁾ [Vartotojų supratimo apie ES energijos vartojimo efektyvumo etiketes, taikomas nuo 2011 m., tyrimas.](#)

paženklintų gaminių, priklausančių gaminių grupėms su naujomis etiketėmis, tiekėjai ir 207 šiais gaminiais prekiaujantys mažmenininkai, taip pat 123 profesionalūs komercinių šaldymo prietaisų naudotojai, kad išbandytų naują šių gaminių etiketę.

Rengiant šią ataskaitą informaciją pateikė 14 valstybių narių ⁽¹⁰⁾ Ekologinio projektavimo ir energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo konsultacijų forume ⁽¹¹⁾ (EELCF) ir (arba) Administracinio bendradarbiavimo ekspertų grupėje energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo ir ekologinio projektavimo srityse ⁽¹²⁾, taip pat 7 kiti EELCF nariai ⁽¹³⁾. Analizė taip pat grindžiama EPREL, Rinkos priežiūros informacinės ir ryšių sistemos (ICSMS) ⁽¹⁴⁾ ir kitų viešai prieinamų analizių bei išteklių duomenimis.

2. PAŽANGA KEIČIANT ETIKEČIŲ SKALĘ IR NUSTATANT NAUJAS ETIKETES

EVEŽR Komisijai pavesta peržiūrėti visas 2017 m. rugpjūčio 1 d. galiojusias energijos vartojimo efektyvumo etiketes ir pakeisti jų skalę, taip pat jai suteikti įgaliojimai nustatyti naujas etiketes. Jame nustatytas esamų etikečių peržiūros iki 2018 m. rugpjūčio mėn. tvarkaraštis (pradedant nuo prioritетinės grupės: skalbyklių, skalbyklių-džiovyklių, indaplovių, šaldytuvų, šviesos šaltinių ir elektroninių vaizduoklių). Jame nustatytas bendras skalės pakeitimo terminas – 2023 m. rugpjūčio mėn., o kietojo kuro katilams, patalpų šildytuvams ir vandens šildytuvams ilgesnis terminas – 2025 m. rugpjūčio mėn. ⁽¹⁵⁾.

2019 m. kovo mėn. buvo pakeista prioritетinės grupės skalė, o nuo 2021 m. kovo 1 d. etiketės buvo rodomos internete ir parduotuvėse ⁽¹⁶⁾. Bendruoju reglamentu kaip tik iki tos datos buvo ištaisyti šių taisyklių techniniai trūkumai ⁽¹⁷⁾.

Konkrečių gaminių etikečių peržiūrų pagal EVEŽR dabartinė padėtis					
Gaminių grupė	Nuoroda	EVEŽR numatytas peržiūros terminas	Peržiūros įsigaliojimas	Naujos etiketės taikymo data	Būsena
Elektroniniai vaizduokliai (įskaitant televizorius)	Reglamentas (ES) 2019/2013	2018 m. rugpjūčio 2 d.	2019 m. kovo 31 d.	2021 m. kovo 1 d.	Priimta
Skalbyklės / skalbyklės-džiovyklės	Reglamentas (ES) 2019/2014	2018 m. rugpjūčio 2 d.	2019 m. kovo 31 d.	2021 m. kovo 1 d.	Priimta
Šviesos šaltiniai	Reglamentas (ES) 2019/2015	2018 m. rugpjūčio 2 d.	2019 m. kovo 31 d.	2021 m. rugsėjo 1 d.	Priimta

⁽¹⁰⁾ AT, BG, DE, DK, EE, IE, IT, LT, LV, NL, PT, SI, NO, IS.

⁽¹¹⁾ [Komisijos ekspertų grupių registras](#).

⁽¹²⁾ [Administracinio bendradarbiavimo grupių sąrašas](#).

⁽¹³⁾ APPLIA, „Digital Europe“, EHI, EHPA, EPEE, „EuroCommerce“, „Lighting Europe“.

⁽¹⁴⁾ [ICSMS](#).

⁽¹⁵⁾ Šie terminai turėtų būti laikomi papildančiais deleguotuosiuose aktuose kiekvienam gaminiui nustatytas penkerių metų peržiūros datas.

⁽¹⁶⁾ Pakeistos skalės apšvietimo gaminių etiketė parduotuvėse buvo rodoma nuo 2021 m. rugsėjo 1 d.

⁽¹⁷⁾ [Reglamentas \(ES\) 2021/340](#).

Buitiniai šaldytuvai	Reglamentas (ES) 2019/2016	2018 m. rugpjūčio 2 d.	2019 m. kovo 31 d.	2021 m. kovo 1 d.	Priimta
Buitinės indaplovės	Reglamentas (ES) 2019/2017	2018 m. rugpjūčio 2 d.	2019 m. kovo 31 d.	2021 m. kovo 1 d.	Priimta
Prekės tiesiogiai parduoti skirti šaldymo aparatai	Reglamentas (ES) 2019/2018	Nauja	Nauja	2021 m. kovo 1 d.	Priimta
Išmanieji telefonai ir planšetiniai kompiuteriai	Reglamentas (ES) 2023/1669	Nauja	Nauja	2025 m. birželio 20 d.	Priimta
Dulkių siurbiai	2018 m. Teisingumo Teismas panaikino etiketę	–	–	–	Rengiamasi pakartotiniam nustatymui Išsakykite savo nuomonę
Būgninės džiovyklės	Reglamentas (ES) 2023/2534	2023 m. rugpjūčio 2 d.	2023 m. lapkričio 22 d.	2025 m. liepos 1 d.	Priimta
Orkaitės ir gartraukiai	Reglamentas (ES) Nr. 65/2014	2023 m. rugpjūčio 2 d.	–	–	Rengiama Išsakykite savo nuomonę
Gyvenamųjų patalpų vėdinimo įrenginiai	Reglamentas (ES) 1254/2014	2023 m. rugpjūčio 2 d.	–	–	Rengiama Išsakykite savo nuomonę
Pramoninės šaldymo spintos	Reglamentas (ES) 2015/1095	2023 m. rugpjūčio 2 d.	–	–	Rengiama Išsakykite savo nuomonę
Oro kondicionieriai (įskaitant šilumos siurblius „oras-oras“)	Reglamentas (ES) 626/2011	2023 m. rugpjūčio 2 d.	–	–	Rengiama Išsakykite savo nuomonę
Vietiniai patalpų šildytuvai	Reglamentas (ES) 2015/1186	2023 m. rugpjūčio 2 d.	–	–	Rengiama Išsakykite savo nuomonę
Patalpų ir kombinuotieji šildytuvai	Reglamentas (ES) 811/2013	2025 m. rugpjūčio 2 d.	–	–	Rengiama Išsakykite savo nuomonę
Kietojo kuro katilai	Reglamentas (ES) 2015/1187	2025 m. rugpjūčio 2 d.	–	–	Rengiama Išsakykite savo nuomonę
Vandens šildytuvai	Reglamentas (ES) 812/2013	2025 m. rugpjūčio 2 d.	–	–	Rengiama Išsakykite savo nuomonę

Dulkių siurblių etiketė buvo panaikinta 2018 m. Bendrojo Teismo sprendimu ⁽¹⁸⁾, todėl ji nebegalioja. Taip pat rengiamos galimos naujos energijos vartojimo efektyvumo etiketės, skirtos i) fotovoltiniams moduliams, ii) dulkių siurbliams, iii) kompiuteriams, iv) žematemperatūriams šilumos spinduliavimo prietaisams (radiatoriams), v) profesionalaus naudojimo indaplovėms ir vi) profesionalaus naudojimo skalbimo prietaisams.

ES energijos vartojimo efektyvumo etiketės peržiūros procesas išsamiai išdėstytas EVEŽR ir atitinka geresnio reglamentavimo taisyklės. Jis apima darbą siekiant i) suprasti rinką atliekant peržiūrą, ii) parengti atkuriamą ir reprezentatyvią bandymų metodiką, iii) surinkti informaciją iš konsultacijų forumo ir iv) parengti vertinimą ir poveikio vertinimą. Tuomet akto projektas paskelbiamas, kad suinteresuotieji subjektai galėtų pateikti atsiliepimus, ir apie jį pranešama Pasaulio prekybos organizacijai. Prieš Komisijai priimant aktą konsultuojamasi su valstybių narių ekspertais. Komisija apie šį aktą praneša Europos Parlamentui ir Tarybai. Galiausiai aktas skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ir įsigalioja, jei nėra viena institucija nepareiškia prieštaravimo. 2019 m. energijos vartojimo efektyvumo etikečių peržiūros procesas – nuo peržiūros pradžios iki paskelbimo – truko nuo ketverių iki penkerių metų. Nuo to laiko pažanga paprastai buvo lėtesnė dėl lygiagrečiai vykdytų darbų, susijusių su EPREL, teismo procesų, su COVID-19 pandemija ir 2022 m. energetikos krize susijusių nenumatytų aplinkybių, taip pat dėl pakartotinių derybų dėl ekologinio projektavimo sistemos.

Iki šiol priimti ir *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbti devyni sprendimai arba pranešimai, kuriuose daroma nuoroda į darniuosius atitikties EVEŽR reikalavimams prielaidos standartus.

3. ETIKETĖS SKALĖS KEITIMO PROCESAS

EVEŽR nustatyta, kad pradėjus naudoti pakeistos skalės etiketę taikomas keturių mėnesių pereinamasis laikotarpis. Per šį laikotarpį tiekėjai turi pateikti tiek seną etiketę, tiek naują etiketę ir gaminio informacijos lapą. Prekiautojai rodomas senas etiketes privalo pakeisti naujomis per 14 darbo dienų nuo kiekvienam gaminiui skirtame deleguotajame akte nustatytos datos. Taip pat turi būti atnaujinta reklamai skirta techninė medžiaga. Dauguma prekyautojų (63 proc.), atsakiusių į šiai ataskaitai pagrįsti atliktą apklausą, manė, kad etikečių keitimo procesas yra lengvas arba labai lengvas. Kai kurios gamintojų asociacijos (pvz., apšvietimo gaminių) nurodė, kad sudėtinga pakeisti etiketes, kai gaminiai jau vežami arba jau anksčiau buvo pateikti rinkai.

Šiuo pereinamuoju laikotarpiu vartotojai gali gauti gaminius su dviem etiketėmis – nepakeistos ir pakeistos skalės. Šios etiketės retai palyginamos tarpusavyje, nes bandymo ir skaičiavimo metodai dažnai keičiasi, o skalės griežtumas didėja. Pavyzdžiui, gaminiai, kurie anksčiau buvo A+++, pagal naująją skalę gali būti priskirti B arba C klasei. EVEŽR buvo numatyta, kad etiketės pakeitimas gali kelti sunkumų vartotojams, tiekėjams ir prekyautojams, todėl iš valstybių narių buvo reikalaujama vykdyti informavimo kampanijas. Kai kurios iš šių kampanijų buvo surengtos pagal ES finansuojamus projektus, pavyzdžiui, LABEL2020 ⁽¹⁹⁾, BELT ⁽²⁰⁾ ir „Compliance Services“ ⁽²¹⁾. Kai kurios

⁽¹⁸⁾ [Byla T-544/13](#).

⁽¹⁹⁾ [LABEL2020](#).

⁽²⁰⁾ [BELT](#).

⁽²¹⁾ <https://www.product-compliance-services.eu>.

valstybės narės pranešė, kad informavimo kampanijos pasiekė plačią auditoriją, o kitos atkreipė dėmesį į sunkumus, su kuriais dėl COVID-19 apribojimų buvo susidurta diegiant pirmąsias pakeistos skalės etiketes.

4. GAMINIŲ DUOMENŲ BAZĖ

Vienas pagrindinių 2017 m. peržiūros elementų buvo pažanga ES energijos vartojimo efektyvumo etiketės skaitmeninimo srityje. EVEŽR 12 straipsniu Komisijai buvo pavesta sukurti ir tvarkyti duomenų bazę (EPREL), kurią sudarytų viešoji dalis, atitikties dalis ir interneto portalas, kuriame suteikiama prieiga prie tų dviejų dalių. Tikslai buvo i) padėti rinkos priežiūros institucijoms, ii) teikti visuomenei informaciją apie rinkai pateiktus gaminius ir iii) teikti Komisijai naujausią informaciją siekiant peržiūrėti energijos vartojimo efektyvumo etiketes. Šiandien ši duomenų bazė jau veikia – ji buvo sukurta bendromis didelėmis Komisijos, gamintojų ir kitų suinteresuotųjų subjektų pastangomis, joje užregistruota apie du milijonus modelių, o 2025 m. joje apsilankyta 6,6 mln. kartų.

4.1. Įgyvendinimas

Gamintojams galimybė registruoti gaminius buvo suteikta likus pakankamai laiko iki pirmųjų 2019 m. peržiūrėtų etikečių taikymo pradžios, o netrukus po to prieiga buvo suteikta ir rinkos priežiūros institucijoms. Nuo duomenų bazės sukūrimo pradžios veikia pagalbos tarnyba, padedanti atlikti registraciją. ES verslo asociacijų nariams atlikti šią užduotį dažnai padeda šios asociacijos. Viešoji EPREL dalis, naudojant QR kodus, buvo prieinama nuo 2021 m. kovo mėn., kai buvo pradėtos taikyti pirmosios pakeistos skalės gaminių etiketės. Nuo 2022 m. EPREL paieškos sąsajoje yra daug funkcijų (pvz., atrankos filtrai ir rūšiavimas). Nuo 2022 m. balandžio mėn. veikia EVEŽR 12 straipsnyje ir I priedo 2 punkte nurodytas interneto portalas, kuriame prieiga prie EPREL suteikiama visuomenei ⁽²²⁾.

2024 m. priimtame įgyvendinimo reglamente ⁽²³⁾ nustatytos papildomos EPREL veikimo nuostatos, be kita ko, patikslintos neskelbtinos informacijos tvarkymo taisyklės ir nustatytas privalomas tiekėjų tapatybės patvirtinimas naudojant eIDAS parašus ir spaudus.

Įgyvendindama EPREL, Komisija siekė:

- kuo labiau sumažinti tiekėjams tenkančią administracinę naštą, suteikiant galimybę registruoti didelius kiekius gaminių, naudotis taikomųjų programų sąsajos (API) paslaugomis ⁽²⁴⁾ ir automatiškai generuoti etiketes bei gaminių informacijos lapus visomis oficialiosiomis ES kalbomis;
- palengvinti energijos vartojimo efektyvumo etikečių ir informacijos apie gaminį rodymo internete reikalavimų laikymąsi (atsisiuntimas per API);
- sudaryti palankesnes sąlygas individualiems vartotojams, urmu perkantiems pirkėjams, viešiesiems pirkėjams ir valdžios institucijoms nustatyti, kurioms energijos vartojimo efektyvumo klasėms priskiriama daugiausia gaminių.

⁽²²⁾ https://energy-efficient-products.ec.europa.eu/index_en?prefLang=lt.

⁽²³⁾ [Įgyvendinimo reglamentas \(ES\) 2024/994](#).

⁽²⁴⁾ Iki šiol suteikta apie 1 000 API raktų – daugiausia prekiautojams (54 proc.), tačiau taip pat tiekėjams, tyrėjams, paieškos sistemoms ir kt.

Gamintojai palankiai įvertino tai, kad konkretiems gaminiams skirtuose deleguotuosiuose aktuose nereikalaujama sistemingai pateikti *spausdintų* gaminių informacijos lapų (pasinaudojant EVEŽR 3 straipsnio 1 dalyje numatyta alternatyvia galimybe), nes jie vietoj to yra prieinami per EPREL.

EPREL taip pat suteikia galimybę visiems naudotojams stebėti energijos vartojimo efektyvumo etikete pažymėtų gaminių modelių registravimo rinkoje pokyčius. Tačiau EVEŽR tiekėjai neįpareigojami teikti gaminių modelių pardavimo duomenų, todėl, siekiant įvertinti šių modelių rinkos dalį ir nustatyti, ar reikia pradėti etiketės peržiūrą, paprastai reikia papildomos informacijos.

Nacionalinės rinkos priežiūros institucijos nurodo, kad EPREL padeda sutrumpinti atitikties tikrinimui reikalingą laiką ir sumažinti tam skiriamas pastangas.

Prieiga prie duomenų bazės daugiausia suteikiama per etiketėse pateiktus QR kodus, o ne per interneto svetainę. Apklausų duomenys ir nacionalinių institucijų atsiliepimai patvirtina, kad EPREL kol kas nėra plačiai žinoma nei visuomenei, nei viešųjų pirkimų vykdytojams. Panašios su energija susijusių gaminių duomenų bazės veikia ir kituose pasaulio regionuose (pvz., Jungtinėse Amerikos Valstijose ⁽²⁵⁾, Kinijoje ⁽²⁶⁾, Kanadoje ⁽²⁷⁾ ir Australijoje ⁽²⁸⁾).

4.2. EPREL sąnaudos ir nauda

2017–2024 m. Komisija, kurdama ir tvarkydama EPREL, išleido 9,5 mln. EUR. 2024 m. metinis veiklos biudžetas padidėjo iki 1,9 mln. EUR. Numačius vienkartines 3 mln. EUR EPREL sukūrimo išlaidas ir 300 000 EUR metinį tvarkymo biudžetą buvo nepakankamai įvertinti poreikiai. Taip atsitiko daugiausia dėl to, kad šie skaičiavimai buvo pagrįsti radijo įrenginio duomenų bazės ⁽²⁹⁾, kurioje registracijų ir registruojančių subjektų buvo gerokai mažiau ir kuri, priešingai nei EPREL, neturėjo viešai prieinamos dalies, sąnaudų įverčiai. Be to, galiausiai EPREL buvo užregistruota gerokai daugiau gaminių modelių, nei buvo numatyta poveikio vertinime. Tai iš dalies lėmė vėliau priimtas sprendimas į EPREL įtraukti padangas (kurios sudaro 13 proc. visų EPREL registracijų). Galiausiai, iš pradžių nebuvo numatytas eIDAS patikrinimas, tačiau vėliau nustatyta, kad jis yra būtinas siekiant užtikrinti registro vientisumą, todėl buvo patirta papildomų vienkartinį kūrimo išlaidų.

Apklausoje dalyvavusių tiekėjų nuomonės dėl to, ar EPREL, palyginti su laikotarpiu iki jo įdiegimo, lemia didesnes ar mažesnes bendras atitikties užtikrinimo sąnaudas, išsiskyrė. 38 proc. respondentų nurodė, kad atitikties užtikrinimo sąnaudos, įskaitant laiko sąnaudas, finansines išlaidas ir personalo išteklius, padidėjo. 28 proc. respondentų nurodė, kad, palyginti su laikotarpiu iki 2019 m., sąnaudos sumažėjo. Likę 33 proc. respondentų nurodė, kad sąnaudos nepasikeitė. Dauguma gamintojų duomenis įveda patys, o ketvirtadalis apklaustų tiekėjų registravimo užduotis perduoda išorės paslaugų teikėjams ⁽³⁰⁾. Prekiautojai gali nemokamai susipažinti su EPREL esančia informacija ir

⁽²⁵⁾ <https://www.regulations.doe.gov/ccms>; <https://www.energystar.gov/products>.

⁽²⁶⁾ <https://www.energylabel.com.cn/>.

⁽²⁷⁾ [Gaminių paieškos sistema | Kanados gamtos išteklių ministerija](#).

⁽²⁸⁾ [Energijos vartojimo efektyvumo įvertinimas. Paieška registracijos duomenų bazėje](#).

⁽²⁹⁾ [SWD\(2012\) 329](#).

⁽³⁰⁾ EPREL paslaugų projekto, finansuojamo pagal programą LIFE, analizė, 2025 m. gegužės mėn. (nepaskelbta).

gauti spausdintas etiketes iš tiekėjų. Prekiautojai praneša apie didesnę pasitenkinimą politika nei tiekėjai, tačiau atkreipia dėmesį į tai, kad nėra užtikrintos vienodos sąlygos konkuruoti su internetinėmis prekyvietėmis.

5. RINKOS PRIEŽIŪRA IR VYKDYMO UŽTIKRINIMAS

Rinkos priežiūra bendrojoje rinkoje grindžiama Rinkos priežiūros reglamentu (Reglamentu (EB) Nr. 765/2008), kuris taip pat taikomas į EVEŽR taikymo sritį patenkančioms gaminims. 2017 m. EVEŽR šios bendrosios nuostatos buvo sustiprintos: i) įtrauktos nuostatos, kuriomis skatinamas nacionalinių rinkos priežiūros institucijų (RPI) bendradarbiavimas, ii) patikslinta, kaip elgtis su rizikingais gaminiais, ir iii) nustatyta (iki šiol dar nepritaikyta) Sąjungos apsaugos procedūra. Pagal EVEŽR 7 straipsnio 4 dalį valstybės narės buvo įpareigosios nustatyti taisykles dėl sankcijų ir vykdymo užtikrinimo mechanizmų ir apie tokias taisykles pranešti iki 2017 m. rugpjūčio 1 d., jei apie jas anksčiau nebuvo pranešta pagal Ženklavimo direktyvą.

Teisės aktų, kuriais reglamentuojami efektyviai energiją vartojantys gaminiai, laikymasis daugiausia grindžiamas savideklaracija⁽³¹⁾. Tam reikia užtikrinti pakankamo lygio rinkos priežiūrą ir vykdymą, kad būtų užtikrinta sąžininga konkurencija ir pasiektas numatomas sutaupyti energijos kiekis. Rinkos priežiūra yra išimtinė nacionalinių valdžios institucijų kompetencija, tačiau ES teikia finansinę paramą – 2017–2024 m. nacionalinei rinkos priežiūros veiklai ir platesnei įgyvendinimo paramai pagal programas „Europos horizontas“, Bendrosios rinkos programą ir programą LIFE skirta daugiau kaip 20 mln. EUR. Kalbant apie gaminių, patenkančių į ES rinką, atitiktį teisės aktams, kuriais reglamentuojami efektyviai energiją vartojantys gaminiai, muitinis tikrinimas prie ES išorės sienų išliko ribotas, todėl neatitikties atvejų nustatyta nedaug.

ES finansuojamų veiksmų, valstybių narių patikrų ir 2020 m. Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos⁽³²⁾ duomenys rodo nuolatinį ir didelį neatitikties lygį (visų pirma internetinėse parduotuvėse). Kainų palyginimo svetainėse taip pat dažnai nepateikiama visa reikiama informacija. Įgyvendinant suderintus projekto EEPLIANT 3 veiksmus⁽³³⁾, kuriuos finansavo ES ir kuriuose dalyvavo 24 nacionalinės priežiūros institucijos, per nereprezentatyvų rizika grindžiamą šešių gaminių grupių tyrimą⁽³⁴⁾ nustatyta, kad 82 proc. gaminių parduotuvėse ir 97 proc. internetinėse parduotuvėse turėjo nedidelių arba didelių trūkumų, susijusių su etiketės rodymu, atitikties deklaracija arba techniniais dokumentais, (taigi su visais dokumentais, be kita ko, susijusiais su ekologiniu projektavimu, ne tik su ženklavimu). Internetinėje prekyboje ypač aktuali buvo su šviesos šaltiniais susijusios neatitikties problema⁽³⁵⁾. Tai, kad etiketėse, gaminio informacijos lape ar kituose techniniuose dokumentuose nėra duomenų arba jie neteisingi, ne visada reiškia, kad gaminys neatitinka reikalavimų. Siekiant nustatyti neatitiktį, reikia atlikti laboratorinius tyrimus akredituotose laboratorijose, o tai yra brangu (paprastai 1 000–10 000 EUR vienam modeliui, o dideliems ar sudėtingiems gaminims – dar daugiau). Nustatyta, kad 43 proc. iš 265 EEPLIANT3 atitikties tikrinimo projekto veiklos metu

⁽³¹⁾ Katilams privalomas trečiosios šalies atliekamas sertifikavimas.

⁽³²⁾ [Specialioji ataskaita 01/2020](#).

⁽³³⁾ [EEPLIANT3_viešoji_ataskaita_galutinė.pdf](#).

⁽³⁴⁾ Oro kondicionieriai, apšvietimas, būgninės džiovyklės, vandens šildytuvai, patalpų šildytuvai ir ventiliatoriai.

⁽³⁵⁾ [Pirkimo internetu tyrimas. CLASP](#).

laboratorijose ištirtų gaminių energinio naudingumo problemos viršijo leidžiamą nuokrypą. Vis dėlto bendrą neatitikties lygį bendrojoje rinkoje įvertinti sudėtinga, nes patikros beveik visada grindžiamos rizika, o RPI ribotus išteklius skiria tiems gaminiams, dėl kurių, kaip numatoma, kils daugiausia problemų. Šių rezultatų negalima ekstrapoliuoti visoms gaminių grupėms ar visai Europos Sąjungai.

Bendras pagal šią sistemą per metus patikrintų gaminių skaičius siekė nuo 10–100 kai kuriose valstybėse narėse iki 24 000 Airijoje ir 73 000 Vokietijoje 2024 m. Dauguma atvejų buvo atliekamos dokumentų patikros fizinėse ir internetinėse parduotuvėse ir tik kai kuriais atvejais buvo atliktos išsamios veikimo charakteristikų patikros. Kaip reikalaujama pagal Rinkos priežiūros reglamentą, iki 2025 m. pabaigos valstybės narės ICSMS duomenų bazėje nuo 2017 m. buvo užregistravusios 3 147 išsamių EVEŽR patikrinimų⁽³⁶⁾ atvejus (iš jų 57 proc. buvo neatitikties atvejai). 2025 m. viduryje Komisija pradėjo dvi pažeidimo tyrimo procedūras prieš Portugaliją ir Rumuniją dėl to, kad jos 2023 m. nepranešė apie jokiais išsamias patikras, o 2025 m. lapkričio mėn. išsiuntė Portugalijai pagrįstą nuomonę.

450 gaminių modelių yra susieti ICSMS ir EPREL sistemose patiekiamomis kryžminėmis nuorodomis, todėl jų patikrinimai turėtų būti veiksmingesni. Pasinaudodami galimybe tiesiogiai EPREL sistemoje lengvai pranešti apie bet kokias dėl registruotų modelių ar susijusios informacijos kylančias problemas, naudotojai iki šiol pateikė pranešimus dėl 3 300 gaminių modelių registracijų. Didesnės interneto platformos dažnai bendradarbiauja, kad pašalintų reikalavimų neatitinkančius gaminius, tačiau pačios nėra atsakingos už etikečių rodymą, o dėl plataus siūlomų gaminių asortimento vykdymo užtikrinimas tapo dar sudėtingesnis.

2021 m. Komisija pagal Rinkos priežiūros reglamentą sukūrė Europos gaminių atitikties tinklą (EUPCN). 2024 m. ji įsteigė pirmąją ES ekologinio projektavimo ir energijos vartojimo efektyvumo ženklinimo bandymų įstaigą⁽³⁷⁾. Komisija ir valstybės narės kartu užtikrina, kad energijos vartojimo efektyvumo etiketė nebūtų imituojama gaminiams, kuriems netaikomos deleguotosios priemonės, arba su energija nesusijusiems gaminiams. Šiuo atžvilgiu jos visų pirma bendradarbiavo su pramone, sukūrusia savanorišką suvienodintą vandens etiketę, siekdamos pritaikyti jos dizainą⁽³⁸⁾.

6. ETIKETĖ KAIP EFEKTYVIAI ENERGIJĄ VARTOJANČIŲ GAMINIŲ EKSPERIMENTINIŲ RINKŲ PRIEMONĖ

EVEŽR 7 straipsnio 2 dalyje reikalaujama, kad visos valstybių narių teikiamos paskatos, susijusios su gaminiais, kuriems taikomas ES energijos vartojimo efektyvumo ženklinimas, būtų *orientuojamos į dvi aukščiausias dažniausiai naudojamas energijos vartojimo efektyvumo klases arba į aukštesnes klases*. Siekiama su paklausa susijusias paskatas (pvz., lengvatines paskolas, dotacijas, mokesčių lengvatas ar kuponus) nukreipti į efektyviausiai energiją vartojančius gaminius ir taip sukurti jų eksperimentinę rinką.

⁽³⁶⁾ Išsamios patikros suprantamos kaip apimančios laboratorinius ir dokumentų patikrinimus, atliekamus siekiant įvertinti, ar gaminys atitinka reikalavimus.

⁽³⁷⁾ [Komisijos įgyvendinimo sprendimas \(ES\) 2024/1456](#).

⁽³⁸⁾ [Bendra vandens naudojimo efektyvumo etiketė](#).

Tie patys arba labai panašūs kriterijai taikomi ir kituose teisės aktuose, įskaitant Energijos vartojimo efektyvumo direktyvos reikalavimus dėl viešųjų pirkimų⁽³⁹⁾, ES taksonomiją⁽⁴⁰⁾ ir PVM taisyklės dėl lengvatinių tarifų efektyviai energiją vartojančioms šildymo sistemoms⁽⁴¹⁾. Šiuo metu keturios ES valstybės narės šiuo pagrindu taiko lengvatinį PVM tarifą.

2010 m. ženklinimo pagrindų direktyvoje jau buvo numatytos nuostatos, kuriomis siekta skatinti etiketę naudoti kaip pagrindą kuriant eksperimentines rinkas, tačiau tikslesnė kriterijaus formuluotė ir EPREL funkcija, leidžianti lengvai matyti bet kurios pasirinktos gaminių grupės pasiskirstymą pagal klases, padeda šią politiką įgyvendinti praktiškai. Komisija ir nacionalinės institucijos gali naudotis EPREL, kad taikytų EVEŽR 7 straipsnio 2 dalyje nustatytą kriterijų, – pakanka atlikti paprastą paiešką EPREL sistemoje; taip sumažinamas poreikis atlikti specialius rinkos tyrimus ir stiprinama konkurencija, užtikrinant skaidrumą dėl to, kas pateikiama į bendrajai rinkai. Siekdama pagrįsti šio kriterijaus taikymą, Komisija pateikė su juo susijusias gaires⁽⁴²⁾.

7. NAUJŲ ETIKEČIŲ VEIKSMINGUMAS

7.1. Naujų etikečių supratimas

Dauguma apklausoje dalyvavusių vartotojų teigia suprantantys etiketes, o daugiau kaip 90 proc. respondentų teigė, kad etiketę ir jos elementus (labai) lengva suprasti. Daugiau kaip 10 proc. apklausos respondentų nurodė, kad sunku suprasti tik kelias su konkrečiu gaminiu susijusias piktogramas. Ši teigiamą rezultatą tikriausiai lėmė tai, kad etikečių dizainas paprastai išbandomas prieš jį pasiūlant. 77–87 proc. apklaustų vartotojų manė, kad etiketėje pateikiama pakankamai informacijos. Likusi dalis manė, kad informacijos yra arba per daug, arba per mažai (arba neturėjo nuomonės). Apskritai šie rezultatai nerodo nei informacijos pertekliaus, nei jos trūkumo.

62 proc. apklausoje dalyvavusių vartotojų nurodė naudojęsi pagrindine su energija susijusia informacija, pateikta viršutinėje etiketės dalyje. 37 proc. respondentų taip pat nurodė naudojęsi apatinėje etiketės dalyje pateiktomis su energija nesusijusiomis piktogramomis. Neseniai buitinės technikos įsigiję vartotojai dažniausiai nurodė, kad priimdami sprendimą dėl pirkimo naudojos energijos vartojimo efektyvumo etikete (apie 90 proc. tų, kurie matė etiketę). Etiketę padėjo priimti sprendimą 80 proc. komercinių šaldytuvų pirkėjų ir 70 proc. televizorių bei monitorių pirkėjų, kuriems priimant sprendimą dėl pirkimo svarbūs tokie eksploatacinių savybių kriterijai kaip skiriamoji geba ar ekrano dydis.

⁽³⁹⁾ [Direktyva \(ES\) 2023/1791](#).

⁽⁴⁰⁾ [Reglamentas \(ES\) 2023/2486](#).

⁽⁴¹⁾ [Tarybos direktyva \(ES\) 2022/542](#).

⁽⁴²⁾ https://energy-efficient-products.ec.europa.eu/consumers_en?prefLang=lt#what-does-significantly-populated-mean.

7.2. Poveikis įperkamu efektyviai energiją vartojančių gaminių prieinamumui

2021 m. Tarptautinės energetikos agentūros (TEA) ataskaitoje dėl prietaisų energijos vartojimo efektyvumo standartų ir ženklinimo⁽⁴³⁾ nustatyta, kad dėl energinio naudingumo reikalavimų ir ženklinimo naujų modelių energinio naudingumo gerėjimo tempas padidėja du ar tris kartus. Ilgainiui tai lemia visų naudojamų gaminių vidutinio energinio naudingumo didėjimą. TEA pažymi, kad dėl konkurencijos vidutinės pirkimo kainos paprastai mažėja 2–3 proc. per metus (nors išgaliojus naujiems reikalavimams trumpam padidėja), tačiau skirtingų gaminių kainos mažėja nevienodai, o tai atspindi konkurencijos lygį bet kurioje konkrečioje rinkoje. Šie įverčiai yra visuotiniai; neseniai atlikus ES dulkių siurblių vertinimą nustatyta, kad tuo laikotarpiu, kai buvo taikoma etiketė, pirkimo kainos kasmet mažėjo 1 proc. Neseniai paskelbti moksliniai tyrimai patvirtina, kad ES energijos vartojimo efektyvumo etiketė veiksmingai padeda siekti aplinkosaugos tikslo pakeisti vartotojų pasirinkimus, juose taip pat nustatyta, kad konkurencija pasiūlos srityje yra vienas pagrindinių rinkos koregavimo veiksnių – didėjant rinkos dalyvių skaičiui ir vis daugiau gamintojų siūlant aukštesnėms energinio naudingumo klasėms priskiriamus gaminius, kainos mažėja, taip sukuriant vartotojų perteklių ir kartu skatinant tolesnes inovacijas⁽⁴⁴⁾.

Siekiant užtikrinti inovacijų poveikį, EVEŽR nustatyta, kad, nustatant naują etiketę arba pakeičiant etiketės skalę, Komisija užtikrina, kad nustatymo metu jokie gaminiai negalėtų būti priskirti A klasei ir kad numatomas laikotarpis, per kurį dauguma modelių pasieks šią klasę, būtų ne trumpesnis kaip 10 metų. EPREL duomenys rodo, kad nuo 2019 m. šviesos šaltinių, šaldymo prietaisų, televizorių ir indaplovių pasiskirstymas pagal energinio naudingumo klases iš esmės keitėsi pagal šiuos reikalavimus. Tačiau 90 proc. EPREL registruotų skalbyklių modelių A energinio naudingumo klasę pasiekė vos per šešerius metus nuo peržiūros. Kita vertus, elektroninių vaizduoklių energinio naudingumo rodikliai gerėjo lėčiau, nei buvo tikėtasi, todėl jie vis dar priskiriami žemiausioms klasėms (25 proc. modelių priskiriami G klasei)⁽⁴⁵⁾.

Remiantis nepriklausoma rinkos analize⁽⁴⁶⁾, 2024 m. aukščiausiai energinio naudingumo klasei priskiriamų skalbyklių rinkos dalis padidėjo 50 proc. Moksliniai tyrimai, grindžiami 2021 m. faktiniais rinkos duomenimis, rodo, kad pakeistos skalės etiketė padidino žmonių pasirengimą mokėti daugiau už aukščiausios klasės šaldytuvus, palyginti su ankstesne etikete, kuri buvo mažiau suprantama⁽⁴⁷⁾.

⁽⁴³⁾ [TEA 2021 m. buitinių prietaisų ir įrangos energijos vartojimo efektyvumo standartai ir ženklinimo programos.](#)

⁽⁴⁴⁾ Anne Kesselring, Energy labels in the European Union: Consumer inattention and producer responses, *Energy Economics*, Volume 144, 2025, ISSN 0140-9883, <https://doi.org/10.1016/j.eneco.2025.108275>.

⁽⁴⁵⁾ Šiuo metu atliekamas deleguotojo reglamento dėl vaizduoklių vertinimas. Tikėtina, kad modeliai ir toliau priskiriami žemiausioms energinio naudingumo klasėms dėl kelių sudėtingų priežasčių (įskaitant tai, kad vartotojai ir gamintojai pirmenybę teikia dideliems ekranams ir didelei skiriamajai gebai).

⁽⁴⁶⁾ GfK 2024 m. rinkos perspektyvos.

⁽⁴⁷⁾ Corinne Faure, Marie-Charlotte Guetlein, Joachim Schleich, Effects of rescaling the EU energy label on household preferences for top-rated appliances, *Energy Policy*, Volume 156, 2021, ISSN 0301-4215, <https://doi.org/10.1016/j.enpol.2021.112439>. Tas pats tyrimas taip pat parodė, kad abiejų etikečių rodymas vartotojams (kaip daroma EVEŽR pereinamuoju etapu) nepadidina noro mokėti.

8. IŠVADA

EVEŽR sukurtas pagrindas modernizuotoms etiketėms, kurios iki šiol veikia gerai, tačiau perėjimas dar nėra baigtas. Iki šiol peržiūrėtos šešios iš 15 gaminių grupių etikečių ir pagal šią sistemą nustatytos dvi naujos etiketės. Ilgi konkretiems gaminiams skirtų deleguotųjų aktų peržiūros ciklai iki šiol mažino bendrą šios politikos sistemos poveikį. Nepakankamas nacionalinės rinkos vykdymo užtikrinimas ir didelis neatitikties lygis bent kai kuriuose rinkos segmentuose (visų pirma internetinėje prekyboje) iškraipo vienodas sąlygas ir mažina numatomą sutaupyti energijos kieki.

Platesnės politinės aplinkybės nuo 2017 m. iš esmės pasikeitė dėl i) padidėjusios prekybos internetu, ii) ES klimato kaitos tikslų, iii) visuotinio įsipareigojimo iki 2030 m. padvigubinti energijos vartojimo efektyvumą ir iv) M. Draghi pranešime bei bendrosios rinkos strategijoje skiriamo dėmesio konkurencingumui ir pastaruoju metu dėtų pastangų, susijusių su energijos įperkamumu ir nepriklausomumu. Šiomis aplinkybėmis energijos vartojimo efektyvumo etiketės tebėra aktualios. Visos atitinkamos suinteresuotųjų subjektų grupės, 2025 m. spalio mėn. dalyvavusios dialoge dėl energiją vartojančių gaminių teisės aktų įgyvendinimo⁽⁴⁸⁾, pabrėžė energiją vartojančių gaminių teisės aktų (įskaitant EVEŽR) vaidmenį skatinant energijos vartojimo efektyvumą, įperkamumą ir ES pramonės konkurencingumą, tačiau taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad neatitiktis mažina veiksmingumą.

Turimi duomenys apie tai, kaip veikia etiketės, rodo, kad ES energijos vartojimo efektyvumo etiketės praėjus dešimtmečiams nuo jų sukūrimo vis dar turi daugiau galimybių sumažinti energijos suvartojimą ir taip pat gali padėti siekti kitų politikos tikslų. EPREL gaminių registras, skirtas visiems su energija susijusiems gaminiams, kuriems taikoma ES energijos vartojimo efektyvumo etiketė, didina rinkos skaidrumą ir sudaro sąlygas formuoti įrodymais grindžiamą politiką. Tačiau EPREL registras dar nėra taip plačiai žinomas ar naudojamas kaip pati etiketė ir galėtų būti dažniau naudojamas atitikčiai ir rinkos priežiūrai stiprinti. Lygiagrečiai su šia ataskaita pateiktame pasiūlyme dėl bendrojo supaprastinimo rinkinio numatytais pakeitimais siekiama geriau išnaudoti šias galimybes ir kartu, kai įmanoma, supaprastinti reikalavimus tiekėjams ir mažmenininkams.

⁽⁴⁸⁾ [Dialogas su Komisijos nariu Danu Jørgensenu dėl efektyviai energiją vartojančių gaminių teisės aktu įgyvendinimo. Energetika.](#)